

KRJELA 22

Klub mladých autorov pri Knížnici G.F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši

Radka Berešiková

* * *

Žena búrok
Opretá
O rám dverí
Do srdca
Otvorená
Vpíja dážď
A delí sa s tebou
Vzdialený hrom
Ju prebudí
Dúfa v silu vetra
Že ju tvoje
Kvapky života
Skropia
A premokne
Cez nitky
Do uzla

* * *

Nič neriešim
Iba sa pýtam
To snáď mi dovoľš
Beznádejnú otázku
Či pre mňa
Dozrie čas
Sladkých malín
I tak je
Dávno po lete

* * *

Chcem to žiť
Tak ako to žijem
S primerane
Pristrihnutými
Krídlami
Tesný im je
Môj vesmír
On a ty

* * *

Táto noc
Bude bledá
Ako všetky
Ostatné
Miesto tvojej
Nehy spálená
Mrazom samoty

* * *

Obráťme
Môj list
Pýtaj sa na mňa
Nech sa konečne
Spoznám
Bez teba som
Iba otáznik

* * *

Buď niekým
Vďaka mne
Iba kvôli
Mne
Kvitni
Zhadzuj
Listy
Ži aj
Umieraj
Len nehovor
Že to bezo
Mňa
Dokážeš

Všetko nechávam otvorené

Jej básnická tvorba je ako ona sama, čistá, vášnivá, stručná, veľavravná, pestrá, hlboká, štedrá, vytvarovaná z bolesti, roziskrená láskou a odvahou napriek všetkému... **Radka Berešíková.**

Zmena je život

A

Život je zmena

Zavolám si na pomoc more

Aby zmylo krivé stopy

V piesku

Čím je pre teba pojem zmena? Cítiš potrebu zmeny, napredovania vo svojej tvorbe? Máš pocit, že sa literárne posúvaš, že vnútorne, básnicky rastieš? Píšeš dnes inak ako pred niekoľkými rokmi? Znamená pre teba zmena v osobnom živote aj zmenu v písaní?

Cítim, že sa posúvam dopredu, aj hlbšie. Snažím sa o jednoduchosť, chcem, aby moje básne boli ľahko prístupné. Na druhej strane nechcem jednoduché v zmysle primitívne. Cítim posun, ktorý sa viaže k môjmu životu. Tak ako sa vyvíjam ja, vyvíja sa aj moja tvorba v oblasti literatúry. Zmenili sa mi priority, ustálila som sa, zažila som veľké sklamanie, prestala som vidieť „ovečky cez debničky.“ Teda zmena bola dobrá, odrazila sa v tvorbe, ale zároveň nastúpila tvrdá realita. No pokiaľ sa s trápením dokážem vysporiadať prostredníctvom básne, má to zmysel, lebo báseň, to je vykrvácanie rany, ktorú mám v duši. A je to rana skutočná, reálna, na základe prežitej skúsenosti. Je stále živá, ako perla, ktorá sa rodí z bolesti, zrnko vnikne do živého, poraní, ublíži, vytvára sa text, obaľuje sa vrstva za vrstvou... Intenzita utrpenia vtedy dosahuje niečo slávnostné, báseň je označená bolesťou ako pečaťou. V nej utrpenie už nie je zbytočné, zrazu dostáva konkrétnu podobu: a môžem ho podať ďalej, iným ľuďom. Nepíšem pre iných ľudí, to by bola objednaná báseň. A moja tvorba je dávanie môjho ja, je to dar. Nieкто sa s ňou stotožní, nieкто nie.

**Zabúdam na svoju kuklu
A dozrievam do farby čerešní**

Vnímaš svoju kuklu ako ochranu, alebo skôr ako niečo, čo ťa obmedzuje? Vďaka čomu alebo komu dozrievaš?

Pre mňa je to symbol vnútornej zviazanosti, komplexov, ale aj niečoho, čo má chrániť, tak, ako kukla chráni ešte nenarodeného motýľa. Uvedomila som si, že nechcem byť chránená v zmysle oddelená od skutočného sveta. Chcem zostať čistá a zároveň túžim spoznať skutočnú bolesť. Prebiť sa zo svojej kukly a rozletieť sa k plameňu, aj keď si spálím krídla. Je to nezmysel, chrániť sa pred vecami, ktoré môžu ublížiť, lebo tak človek nikdy nedozrie. Tak ako čerešňa v čase kvitnutia je ružovobiela, nevinná, no plody sú červené, je v nich zrelosť. Už nepôsobia čisto a krehko. A predsa, bez kvetov by neboli plody. Krv sa musí zrodíť z nevinnosti, až vtedy sa stáva pravdivou... Raz aj moje kvety celkom opadnú...Dozrievam vďaka ľuďom, s ktorými sa stretávam, vďaka odmietaniu, tomu, čo bolí. Nebyť konkrétnych ľudí a konkrétnej bolesti, nikdy by som nebola taká, aká som dnes. A tiež vďaka Bohu. Pretože je iné veriť v človeka a mať vzťah s človekom, takisto je rozdiel veriť v Boha a mať s ním konkrétny vzťah. Boha milujem, aj keď mu nerozumiem, nechápem jeho konanie v mojom živote. Zo všetkých síl sa snažím dospieť k prijímaniu všetkého, čo Boh dáva, bez intelektuálneho špekulovania. Lebo pre mňa nie je dôležité chápať ho, ale vnímať ho ako Lásku. A veriť, že keď On je Láska, aj veci ktoré posiela, sú z lásky. Občas mám pocit, že sa moja viera stráca a človek sa pýta „prečo“? Vtedy myslím na citát z Biblie, že „tým ktorí milujú Boha, všetko slúži na dobré.“ Niekedy to znie ako fráza, ale vidím., že čím viac som na ňom závislá, tým väčšiu slobodu cítim a v tej slobode môžem milovať ľudí, na ktorých záleží. Môžem byť sama sebou, nielen rozprávať sa s ním, ale vykričať sa, pohádať sa, dupnúť si, nie sa stále ospravedlňovať a hovoriť Bohu to obligátne „odpusť mi.“ Za čo sa mám ospravedlňovať? Za lásku? Za to, že chcem lásku, že som si dovolila milovať? Viem, že to so mnou nemá ľahké, ale veď ani ja s ním. A viem, že tieto moje vzbury stopercentne chápe. Môžem si to dovoliť na základe vzťahu s ním – pretože milujem.

***Smiem ti dať len pohár
Uhasiť svoj večný smäd
Budeš musieť sám***

Čo je to smäd? A po čom?

Smäd, to je láska, túžba po láske, priateľstve. Veď nakoniec všetky vzťahy sú o láske. Nie, nemám smäd po bohatstve, cestovaní, dokonca aj poézia bez lásky, aj to je málo. A pohár, ktorý podávam, je vždy plný vody – lásky. Chcem sa dávať. A chcem aj prijímať, stále som smädná. Rodičovská láska je dobrá na úrovni vzťahu rodič – dieťa. Ja chcem pohár vody ako žena, aby som objavila samu seba. Lebo len v očiach iného človeka sa môžem uvidieť. V očiach ženy sa taká neuvidím, aj keď je to sestra či mama, to je niečo celkom iné. Takáto celá a úplná sa môžem nájsť len v očiach muža, preto stále čakám na ten pohár vody od neho.

***Vďaka rieke
Som riekou***

Vďaka akej rieke si riekou? Plynieš? Odkiaľ, kam?

Tá rieka je život vo mne, v mojej duši. Vďaka životu som živá. Tá rieka je silná, tečúca, neutíšiteľná, nezastaviteľná, nie nejaký potôčik. Očisťuje od rán, nielen tých na povrchu, ale aj v duši. Nevie, odkiaľ sa to vo mne berie, možno som sa už taká narodila. Keby som to nemala v sebe, mimo seba to nenájdem. Obdobie sucha? Áno, bolo. V roku 2005. Bola to púšť. Ale ostal vo mne aspoň pramienok, inak by som neprežila. Teraz som rieka, ktorá plynie, všetko, čo je mimo, sa vlieva späť, všetky bočné pramienky a potôčiky, ktoré majú byť súčasťou rieky, smerujú k nej a naplňajú ju. Sú to veci okolo mňa, ktoré ma ovplyvňujú a tvoria môj život, no ja si musím brať len tie čisté. Čistú vodu, čistých ľudí.

***Vo svojom zrkadle som celá naopak
V jednom kuse ma klame
Rozbi ho za mňa***

Ako vnímaš sama seba? Ako ťa vidia iní?

V prvom rade som normálna zdravá žena. Rada sa pozerám do zrkadla, ale niekedy sa bojím toho, čo tam uvidím. Bojím sa toho, čo si uvidím v očiach. Lebo oči sú odrazom duše. Niekedy sú smutné, niekedy z nich sála oheň. Zrkadlo je sebaobraz. Klame to, čo vidím na povrchu. Je to pravda, je to skutočné a predsa nie. Pohybujem sa v tom celý život, čo je pravda, čo je klamstvo. Na jednej strane je pravda, že som chorá, všetky moje obmedzenia sú skutočné, no v poslednom čase mám pocit, že sa uzdravujem. A chcem rozbiť ten obraz, ktorý mi hovorí: „ale nemôžeš, ale nesmieš.“ V ktorom zrkadle je pravda? Niektorí ľudia ma vnímajú ako inú na základe

môjho zdravotného stavu a podľa povahy. Ale ja nemusím sama sebe dokazovať, že za to stojím. Ak ti niekto hovorí, že si nemožná, že si nevieš nič urobiť... to je nesprávny obraz o mne. Odmietam ho. Mám pocit, že ľudia, ktorí mi hovoria „rob niečo, prečo nič nerobíš?“ v skutočnosti majú sami problém, akoby to „rob niečo“ potrebovali povedať sami sebe. Akoby ich znepokojovali vlastné komplexy.

***Nikdy nepochybuj
O tom že
Let bez krídel
Dáždnik
V letnej horúčave
Zem a hviezdy
Patria k môjmu
Životnému štýlu***

Ako si predstavuješ životný štýl typického umelca?

Niečo na spôsob existencialistického nihilizmu.

To je čo?

Že máš strašnú chuť žiť a zároveň ti je všetko úplne päť. (15 minútový smiech) Jednoducho život, v ktorom nie som časovo obmedzená, robím si, čo chcem, a noc je môj deň. V noci sa približujem k sebe aj k Bohu, ktorý je vo mne. Ako hovorí Fynn, v noci sa musím opísať. Stretnúť sa so všetkými svojimi túžbami „Noc je vždy krásna“ povedal raz niekto „ale je ťažká, keď sa nemáš s kým podeliť o hviezdy.“ Ale práve v nej sa stávam sama sebou, vykračujem do nového dňa smerom k vám.

Ako vidíš životný štýl dnešných mladých ľudí, o ktorých sa tak úprimne zaujímaš?

Neznášam škatulkovanie mladých ľudí. Veď to patrí k mladosti, ísť sa zabaviť, patrí k nej aj istá ľahkovážnosť, štýl typu „čo ma po tom,“ čo ma po tom, čo si myslia iní. Rozumiem vzbure mladosti, rozumiem výkriku zúfalstva, no práve preto, že im treba rozumieť, nesmú sa rámčekovať. Lebo štýl, ktorý vyzerá na prvý pohľad povrchné, nemusí ešte znamenať, že aj vnútro je povrchné.

***Otvorím prečítam slová nikdy nezaniknú...
... zrazu číta celý svet***

Čo pre teba znamená písanie? Aká je podľa teba skutočne dobrá poézia?

Páči sa mi poézia, ktorá mi niečo hovorí. Aby to neboli len slová o ničom. Sú mi blízki autori, ktorí majú rovnaký vnútorný svet a podobný osud ako ja. Poézia je pre mňa oknom do duše. Územím zázrakov.

*Toto nie je krajina
Mlieka a medu
Čriepky snov
Sú zaručeným dôkazom*

Ako si predstavuješ svoju vlastnú krajinu mlieka a medu? Čo alebo kto v nej bude? O čom sú čriepky tvojich snov?

Mlieko a med, to je hojnosť, Kanaán. Koho si predstavujem? Partnera a rodinu. Nie, ešte tam nie som, to bude až v nebi. Tu nikdy nedosiahnem plnosť. Môj svet sa rozbieha, mlieko a med vytekajú zo džbánů, zostávajú len črepy (čriepky snov?) a ja vidím, že v Krajine mlieka a medu sa ešte nenachádzam. V oblasti tvorby by som chcela vydať tretiu knihu, aby bola úspešná aspoň tak, ako prvé dve. A v osobnom živote? Veď moja tvorba sa viaže naň. Partner, zdravie, od toho sa všetko odvíja, preto mojím snom je písať básne, v ktorých je šťastie a naplnená láska.

*Na
Lavičke
V
Parku
Prišli
Sme
Na
Našu
Spoločnú
Odlišnosť*

Cítiš sa ako poetka odlišná od iných? Čo myslíš, vnímajú ťa ľudia ako inú? Dávajú ti to najavo? Pozitívnym spôsobom – uznanie, alebo negatívnym – nepochopenie?

Necítim sa výnimočnejšia, ako iní, no určite som originál. Každý človek je osobnosť. Snažím sa dávať najavo, že som úplne normálna žena ako každá iná, s rovnakými túžbami, pocitmi, taká istá, ako všetci ostatní. Nechcem, aby ma ľudia vnímali „cez prsty.“ Ani v poézii, ani ako ženu. Ale som aj odlišná a dávajú mi to pocítiť. V tom, že nemôžem mať to, čo iní. To sú tie múry, ktoré chcem zbúrať

***Pohnem sa
Nezostanem
Stát...
... Pomôž
Mi nájsť
Kľúč
Od seba***

Kto ti pomáha nájsť kľúč od svojej trinástej komnaty?

Zvonku ma otvárajú ľudia, s ktorými sa stretávam. Zvnútra sa otváram ja sama. Na toto raz musí prísť každý, že čiastočne ho môžu otvárať iní, no iným sa človek musí otvoriť sám. Nebola by som slobodná, keby sa niekto chcel zmocniť kľúča a vniknúť do mojej trinástej komnaty nasilu. Kedysi som čakala, že ma bude otvárať partner, no teraz viem, že to musím najprv urobiť sama, sama sa musím otvárať životu a ľuďom, či už mám partnera, alebo nie. Teraz? Teraz som otvorená tak, ako nikdy predtým. Prekvapujem samu seba, idem s kožou na trh, dávam sa spoznať ľuďom, ktorí o mne nevedia, som prístupná, učím sa počúvať aj názory, ktoré sú iné ako moje. Chcem byť čitateľná.

***Akoby si ma nepoznal
Neznášam čakanie***

Na čo v živote čakáš? Ako ťa mení čakanie? Máš pocit, že je plodné, že má zmysel?

Čakám na svoju životnú šancu, na príležitosti, podanie pomocnej ruky, na priateľov, fantastické dovolenky pri mori a na lásku. Viem, že moje čakanie má zmysel. Je predo mnou, vo mne a pretože nevidím za oponu, občas býva dlhé, únavné. No ak to Boh takto chce... všetko nechávam otvorené...

V rozhovore boli použité citáty z básnických zbierok Radky Berešíkovej Štyri živly a Nočné raňajky.

Pripravila Anna Uramová.

Krjela. Časopis Klubu mladých autorov pri Knižnici Gašpara Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. Číslo 22. Autori tohto čísla: Radka Berešíková, Anna Uramová. Zostavila: Anna Ondrejková. Vydala Knižnica Gašpara Fejérpataky-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. Máj 2007.